Číslo: 3/2024-11

Evid. č.: 5863/2024

PROTIBIOLOGICKÉ OPATRENIA

OBSAH

Por. č.	Téma
1.	Účel
2.	Závery z analýzy
3.	Zámer starostu
4.	Zdroje krízového manažmentu
5.	Úlohy pri realizácii opatrení
6.	Úlohy na materiálno technické zabezpečenie
7.	Metodika činnosti obce
8.	Prehľad možností ohrozenia
9.	Organizácia a riadenie reakcií
10.	Riadenie a likvidácia následkov

Vypracoval 2024	Meno a priezvisko	Podpis	Schválil 2024	Meno a priezvisko	Podpis
	PhDr. Katarína Zaňáková			JUDr. Tomáš Abel, PhD.	
Pečiatka					

PROTIBIOLOGICKÉ OPATRENIA

A. TEXTOVÁ ČASŤ

a) Účel protiradiačných, protichemických a protibiologických opatrení a rozsah ich platnosti
b) Závery z analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí s únikom nebezpečných látok s uvedením následkov na postihnutom území
c) Zámer starostu obce pri realizácii opatrení na zabezpečenie ochrany obyvateľstva
d) Zdroje krízového manažmentu:
   1. plán prípravy a nácvikov činnosti orgánov krízového riadenia,
   2. určenie konkrétnej zodpovednosti za splnenie prijatých úloh a opatrení.
e) Úlohy pri realizácii opatrení na zabezpečenie ochrany obyvateľstva:
   1. varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb, organizácia informačného toku,
   2. monitorovanie územia
   3. regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov
   4. prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť
   5. evakuácia
   6. hygienická očista
   7. príprava a informovanie obyvateľstva
   8. individuálna ochrana osôb
   9. zabezpečenie činnosti v objekte, v ktorom nemožno skončiť pracovnú činnosť
   10. ukrytie osôb
   11. profylaxia
f) Úlohy na materiálno-technické zabezpečenie realizácie prijatých opatrení
g) Metodika činnosti obce v prípade mimoriadnej udalosti
h) Prehľad možností ohrozenia, fázy vývoja ochorení, intenzita šírenia prenosných ochorení
i) Organizácia a riadenie rekcií na vznik a rozvoj prenosného ochorenia
j) Riadenie a likvidácia následkov prenosného ochorenia, dezinfekcia, desinsekcia a deratizácia priestory na pochovávanie osôb, uhynutých a usmrtených zvierat

Prílohy

B. GRAFICKÁ ČASŤ

a) polohu zdroja nebezpečnej látky a hranice oblasti ohrozenia,
b) evakuačné trasy a priestory na umiestnenie evakuovaných osôb,
c) rozmiestnenie kontrolných stanovíšť,
d) miesta stacionárneho monitorovania a trasy mobilného monitorovania,
e) objekty vyžadujúce osobitnú starostlivosť,
f) trasy presunu, nasadenia síl a prostriedkov, ako aj priestory na ich rozmiestnenie,
g) rozmiestnenie jednotiek civilnej ochrany,
h) umiestnenie sirén v správe majetku štátu a sirén autonómnych systémov varovania,
i) varovacie a vyrozumievacie centrá autonómnych systémov,
j) umiestnenie rozhlasovej ústredne, reproduktorov na katastrálnom území obce,

Grafická časť plánu ochrany obyvateľstva sa vypracúva na mapách alebo v digitálnej forme v geografickom informačnom systéme v mierke 1 : 1440 (alebo 2880, 5000)

1a). ÚČEL PROTIBIOLOGICKÝCH OPATRENÍ, POPIS JEDNOTLIVÝCH KAPITOL

V zmysle § 3 ods. 14) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov sa **plánom ochrany** rozumie dokument, ktorý obsahuje úlohy, opatrenia a postupy na zabezpečenie ochrany obyvateľstva pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti. Členenie a štruktúru Opatrení na zabezpečenie ochrany obyvateľstva pre prípad mimoriadnej udalosti spojenej s únikom biologických nebezpečných látok vrátane obsahu a rozsahu konkrétnych ochranných opatrení upravuje vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 533/2006 o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok.

Účel protibiologických opatrení.

Povinnosť obce vypracovať v súčinnosti s právnickými osobami a fyzickými osobami plán ochrany obyvateľstva vyplýva z § 15 ods. 1, písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov. Dokumentácia protibiologických opatrení je súčasťou Plánu ochrany obyvateľstva obce Poniky na zabezpečenie úloh a opatrení, zameraných na ochranu života, zdravia a majetku obyvateľov. Je predurčený pre obdobie ohrozenia, alebo obdobie pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti spojenej s únikom biologických nebezpečných látok. Skladá sa z jednotlivých kapitol, ktoré konkrétne riešia realizáciu opatrení smerujúcich na ochranu života a zdravia obyvateľstva po vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom biologických nebezpečných látok.

Rozsah platnosti protibiologických opatrení

Protibiologické opatrenia vzhľadom na ich účel, sú platné pre:

- krízový štáb obce,
- zamestnancov obecného úradu,
- všetky právnické osoby a fyzické osoby na území obce.

2b). ZÁVERY Z ANALÝZY ÚZEMIA Z HĽADISKA MOŽNÝCH MU SPOJENÝCH S ÚNIKOM NL S UVEDENÍM NÁSLEDKOV NA POSTIHNUTOM ÚZEMÍ

CHARAKTERISTIKA NEBEZPEČNÝCH LÁTOK

Nebezpečné látky sú prírodné alebo syntetické látky alebo ich zmesi, ktoré svojimi chemickými, fyzikálnymi, toxikologickými alebo biologickými vlastnosťami samostatne alebo v kombinácii môžu spôsobiť ohrozenie života, zdravia, životného prostredia alebo majetku. Tieto látky môžu byť vo forme prachov, kvapalín, plynov a pár.

Bakteriologické (biologické) nebezpečné látky môžu byť použité vo forme aerosólu (baktérie, vírusy) vytvoreného v ovzduší alebo uzatvorenom priestore priamo alebo prostredníctvom vetracích zariadení, vypustením infikovaného hmyzu (vši, blchy, muchy a podobne), infikovaním vodných zdrojov, potravín, alebo krmovín. Postihnutý použitie biologických prostriedkov spravidla nezistí ihneď po ich použití. Pri podozrení ich použitia sa výskyt zisťuje odberom vzoriek a následnou mikrobiologickou analýzou.

Oblasť ohrozenia sa člení na:

a) oblasť kontaminovanú pôvodcom prenosnej choroby, ktorá sa zakresľuje plnou zelenou čiarou,
b) ohnisko nákazy, zakresľuje sa dvojitou plnou zelenou čiarou,

c) ochranné pásmo ohniska nákazy, zakresľuje sa prerušovanou zelenou čiarou,
d) oblasť karantény, zakresľuje sa dvojitou plnou zelenou čiarou podfarbenou žltou farbou.

Časové faktory ohrozenia:
Začiatok ohrozenia : podľa inkubačnej doby jednotlivých ochorení
Trvanie ohrozenia : podľa inkubačnej doby jednotlivých ochorení

Oblasti možného ohrozenia vznikom chorôb a epidémií

a) ochorenia ľudí

Vznik chorôb je variabilný. Jednak sa môžu vírusy, ktoré spôsobujú vznik chorôb šíriť vzduchom, medziľudským dotykom ale aj prenosom zo zvieraťa na človeka. Najpravdepodobnejší vznik možných ochorení sa predpokladá v školských a sociálnych zariadeniach.
Vplyv na vznik a šírenie chorôb do značnej miere ovplyvňujú povodne.

Kontaminované potraviny, voda, nápoje:

- **primárne kontaminované** – ak pochádzajú z infikovaných zvierat**,**
- **sekundárne kontaminované** – pri spracovávaní a manipulácii kontaminovanými rukami, kuchynským náradím (pracovné dosky, nože, mixéry a pod.), prípadne hmyzom (salmonelózy, bacilárna dyzentéria, nákazy vyvolané E-colli, stafylokoková enterotoxikoza, botulizmus, vírusová žltačka typu A, rotavírusové hnačky),
- epidémia môže vzniknúť pri hromadnom stravovaní v jedálňach (detské tábory, domovy dôchodcov, nemocničná stravovňa, reštaurácie s podávaným denným menu).

Kontakt s chorým najmä v chrípkovom období:

- sezónne v zimných mesiacoch,
- kvapôčková nákaza, vzduch kontaminovaný výlučkami horných dýchacích ciest chorého, kontaminované ruky alebo predmety (chrípka a chrípke podobné infekcie, infekcie herpes simplex).

b) ochorenia zvierat

Zvýšené možnosti epizootického ohrozenia sú u chovateľov, ktorí sú producentmi bravčového a hovädzieho mäsa.

K prenosným chorobám zo zvierat na človeka patria: antrax - slezinová sneť (infekčné ochorenie hovädzieho dobytka), besnota (vírusové ochorenie), BSE – choroba šialených kráv, trichinelóza – parazitárne ochorenie (ošípané, diviaky), vtáčia chrípka – infekčné ochorenie voľne žijúceho vtáctva a domácej hydiny prenosné aj na iné teplokrvné živočíchy.
Ochorenia zvierat neprenosné na človeka: klasický mor ošípaných, VHS – vírusová hemoragická septikémia rýb, mor včelieho plodu, scarpie – klusavka môže postihnúť ovce a kozy.

Najnebezpečnejšie prenosné ochorenia osôb a zvierat a ich základné charakteristiky sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Názov ochorenia	Účinnosť	Hlavný spôsob šírenia	Inkubačná doba	Úmrtnosť pri neliečení
Úmrtnosť pri neliečení	na osoby a zvieratá	kontaminovaným vzduchom, potravinami a vodou, pôdou, bodavým hmyzom a zriedkavo priamym kontaktom	niekoľko hod.-8 dní	25-100 %
Botulizmus	na osoby a zvieratá	pokazené potraviny (konzervy), kontaminovanou vodou, vzduchom, potravinami a predmetmi	2 hod.-10 dní	65 %
Cholera	na osoby	kontaminovanými potravinami, vodou a predmetmi, muchami a mäkkýšmi, vzácne priamym kontaktom s chorým	4 hod.-5 dní	50 %
Mor	na osoby a zvieratá	priamym kontaktom s chorým, kontaminovaným vzduchom, potravinami, vodou a predmetmi, hlodavcami a bodavým hmyzom	niekoľko hod.-15 dní	90-100 %
Pravé kiahne (variola)	na osoby a zvieratá	kontaminovaným vzduchom a predmetmi	9-16 dní	15 %
Maleitída	na osoby	priamym kontaktom so zvieratami a osobami, kontaminovaným vzduchom, potravinami a vodou, bodavým hmyzom	2-14 dní	70-100 %
Kliešťová encefalitída	na osoby a zvieratá	bodavým hmyzom (kliešťami) a hlodavcami, u vírovej formy kontaminovaným mliekom kôz	2-21 dní	5-60 %
Stafyloko – ková entero – toxikóza	na osoby	kontaminovaným vzduchom, potravinami a vodou	3-12 hod.	< 1 %
Škvrnitý týfus	na osoby	bodavým hmyzom (všami), vzácne kontaminovaným prachom	6-21 dní	10-100 %

3c). ZÁMER STAROSTU OBCE PRI REALIZÁCII OPATRENÍ NA ZABEZPEČENIE OCHRANY OBYVATEĽSTVA

Protibiologické opatrenia sú v zmysle zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov opatrenia určené na zníženie alebo na vylúčenie následkov pôsobenia nebezpečných látok.

Zámer pri realizácii protibiologických opatrení

Záchranné práce riadiť a koordinovať krízovým štábom pod vedením starostu obce. Miestom riadenia je budova obecného úradu.

Činnosti pri záchranných prácach budú obsahovať najmä:

1. Varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou a aj pri zmenách situácie počas vykonávania záchranných prác.
2. Vykonanie prieskumu a pozorovania na postihnutom území, ktorého cieľom je vyhľadať postihnuté osoby mimoriadnou udalosťou, vyznačiť kontaminované a životu nebezpečné úseky.
3. Individuálnu ochranu osôb v kontaminovanom priestore a ich odsun z tohto priestoru.
4. Poskytnutie prvej predlekárskej pomoci a neodkladnej zdravotnej starostlivosti zraneným osobám vrátane odsunu postihnutých do zdravotníckych zariadení.
5. Lokalizáciu a likvidáciu požiarov ohrozujúcich postihnuté osoby a nasadené sily a prostriedky.

6. Poskytnutie špecifickej profylaxie.
7. Hygienickú očistu postihnutých osôb.
8. Dezinfekciu, dezinsekciu, deratizáciu územia, budov, priestorov, dopravných prostriedkov a komunikácií nevyhnutných pre činnosť nasadených síl a prostriedkov.
9. Reguláciu pohybu osôb a dopravných prostriedkov na postihnutom území a uzavretie postihnutého územia.
10. Ochranu postihnutých osôb a nasadených síl a prostriedkov pred nepriaznivými poveternostnými vplyvmi a následkami mimoriadnej udalosti.
11. Núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie osôb, ktoré sú následkom mimoriadnej udalosti bez základných životných potrieb.
12. Poskytnutie veterinárnej pomoci postihnutým a ohrozeným zvieratám a vykonanie veterinárnej očisty.
13. Identifikáciu, odsun a pochovávanie usmrtených osôb.
14. Psychologickú pomoc a duchovnú pomoc.

V komplexe protiepidemických opatrení sa realizujú **režimové organizačné opatrenia**. Zavádzajú sa pri nebezpečenstve zavlečenia infekcie medzi obyvateľstvo, hospodárske zvieratá a pri vzniku infekčných ochorení. Ich obsah závisí od charakteru infekčného ochorenia, hygienických podmienok, charakteru krajiny a regiónu a od špecifických podmienok konkrétnej situácie.

4d). ZDROJE KRÍZOVÉHO MANAŽMENTU

1d). Plán prípravy a nácvikov činnosti orgánov krízového riadenia[1]

Cieľom prípravy a nácvikov činnosti orgánov krízového riadenia je pripraviť členov krízového štábu na činnosť pri príprave na krízové situácie a pri ich riešení. Konkrétnym cieľom prípravy je poskytnúť súhrn informácií, doplniť a rozšíriť požadované teoretické vedomosti a praktické schopnosti.

Príprava sa člení na dve úrovne:

- adaptačná príprava,
- zdokonaľovacia príprava.

Adaptačná príprava

Adaptačnou prípravou je príprava určená pre novovymenovaných členov krízového štábu a členov sekretariátu krízového štábu na získanie prehľadu o právnych normách a získanie základných odborných vedomostí na úseku krízového riadenia.

Adaptačná príprava sa zameriava na nasledovné témy:

- štruktúra orgánov verejnej správy v územnej pôsobnosti obvodného úradu,
- právne normy upravujúce činnosť orgánov verejnej správy pri príprave na krízové situácie a pri ich riešení
- základné postupy pri riešení krízovej situácie.

[1] Plán vzdelávania a prípravy sa nachádza samostatne v dokumentáciu plánu ochrany obyvateľstva obce

Zdokonaľovacia príprava

Zdokonaľovacou prípravou je príprava určená pre členov krízového štábu na priebežné udržiavanie, zdokonaľovanie a doplňanie vedomostí a schopností potrebných na výkon činnosti na úseku krízového riadenia.

Zdokonaľovacia príprava sa zameriava na nasledovné témy:

- schopnosť predpokladať vznik krízovej situácie,
- vykonanie analýzy rizika krízovej situácie a jej predpokladaného vývoja,
- ovládanie zásad činnosti krízového štábu (postupy, metódy práce),
- formulácia návrhy na riešenie krízovej situácie,
- osvojenie postupov nevyhnutných na riešenie krízovej situácie,
- znalosť zodpovednosti a postupov orgánov verejnej správy pri riešení krízovej situácie,
- ovládanie systému predkladania informácií,
- vedomosti z problematiky civilného núdzového plánovania,
- ovládanie metodiky vypracovania stanovenej dokumentácie

2d). Určenie konkrétnej zodpovednosti za splnenie prijatých úloh a opatrení

Konkrétna zodpovednosť za splnenie prijatých úloh a opatrení je určovaná pri vzniknutej konkrétnej situácii na území obce. Spravidla určuje konkrétnu zodpovednosť starosta obce ako predseda krízového štábu vo svojom príkaze na riešenie situácie a uskutočnenie opatrení.

Zodpovednosť orgánov verejnej správy za splnenie prijatých úloh a opatrení :

P. č.	DRUH (ZDROJ) OHROZENIA + SEKUNDÁRNE NÁSLEDKY	Zodpovednosť
1.	Hrozba alebo vykonanie teroristického útoku veľkého rozsahu.	OR PZ
2.	Hromadné nákazy osôb veľkého rozsahu.	OcÚ, OÚ, RÚVZ
3.	Hromadné nákazy poľných kultúr veľkého rozsahu.	OcÚ, OÚ, RVaPS
4.	Hromadné nákazy zvierat veľkého rozsahu.	OcÚ, OÚ, RVaPS
5.	Havária jadrového zariadenia.	OcÚ, OÚ
6.	Hromadné postihnutie osôb mimo epidémií – riešenie následkov vrátane hygienických a ďalších režimov.	OcÚ, OÚ, RÚVZ, VÚC

Použité skratky:

SKRATKA	VÝZNAM SKRATKY
RÚVZ	Regionálny úrad verejného zdravotníctva
OcÚ	Obecný úrad
OÚ	Okresný úrad
OR PZ	Okresné riaditeľstvo Policajného zboru
OR HaZZ	Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru
RVaPS	Regionálna veterinárna a potravinová správa
VÚC	Vyšší územný celok – samosprávny kraj

5e). ÚLOHY PRI REALIZÁCII OPATRENÍ

1e). Varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb, organizácia informačného toku

Systém varovania obyvateľstva:

Varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb sa plánuje v oblasti ohrozenia a vykonáva sa ihneď po vzniku mimoriadnej udalosti, spojenej s únikom biologickej nebezpečnej látky.

V zmysle § 3a zákona Národnej rady SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane v znení neskorších predpisov sa varovanie obyvateľstva vykonáva varovným signálom:

VŠEOBECNÉ OHROZENIE 2 - minútový **kolísavý tón** sirén pri ohrození alebo vzniku MU, ako aj pri možnosti rozšírenia MU

KONIEC OHROZENIA 2 - minútový **stály tón** sirén bez opakovania

Varovný signál a signál koniec ohrozenia **sa následne dopĺňa hovorenou informáciou** prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov. Slovná informácia odvysielaná v hromadných **informačných prostriedkoch obsahuje:**

- deň a hodinu vzniku alebo skončenia ohrozenia,
- údaje o zdroji a druhu ohrozenia,
- údaje o veľkosti ohrozeného územia,
- základné pokyny pre obyvateľstvo.

Spôsob informovania obyvateľstva o hrozbe alebo vzniku biologického ohrozenia

Po uvážení skutkového stavu o hrozbe alebo o vzniku biologického ohrozenia na území obce predseda krízového štábu obce – starosta obce nariadi zabezpečiť realizáciu režimových opatrení a informovanie obyvateľstva prostredníctvom miestneho rozhlasu a plnia sa ďalšie úlohy zamerané na obmedzenie šírenia nákaz a epidémií.

2e). Monitorovanie územia

Monitorovanie územia je opatrenie nevyhnutné na zistenie a hodnotenie situácie pred vznikom mimoriadnej udalosti spojenej s únikom biologických nebezpečných látok, v období jej trvania a po odstránení jej následkov. Je významným prvkom systému opatrení plánovaných a zabezpečovaných na ochranu obyvateľstva.

Predmetom monitorovania sú pôvodcovia hromadne prenosných nákaz v biologických materiáloch, vode, pôde, prípadne v ovzduší.

3e). Regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov

Regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov sa plánuje v oblasti ohrozenia a zabezpečuje sa súčasne s varovaním obyvateľstva.

Úlohy a ciele regulácie pohybu osôb a dopravných prostriedkov

- odklonenie dopravy,
- zabránenie vstupu nepovolaným osobám do oblasti ohrozenia,
- zabezpečenie plynulosti prechodu záchranných zložiek IZS,
- zabezpečenie plynulosti odsunu osôb z oblasti ohrozenia,
- zabránenie evakuovanému obyvateľstvu v predčasnom návrate,

- zabránenie rozširovaniu následkov pôsobenia biologických nebezpečných látok mimo oblasti ohrozenia,
- určenie a zriadenie kontrolných stanovíšť – vstupných miest.

Regulácia pohybu osôb sa plánuje a pripravuje pre celú oblasť ohrozenia a vykonáva sa ihneď po vyrozumení. Miesta pôsobenia a konkrétnej činnosti sa upresňujú v nadväznosti na aktuálnu situáciu a vykonávané opatrenia.

4e). Prvá predlekárska pomoc a neodkladná zdravotná starostlivosť

Prvá predlekárska pomoc (ďalej len „prvá pomoc“) je súborom činností, ktoré slúžia na bezprostrednú pomoc pri náhlom postihnutí zdravia s cieľom čo najviac minimalizovať následky u postihnutého. Súčasťou prvej pomoci je aj privolanie zdravotníckej odbornej pomoci.

Neodkladná zdravotná starostlivosť je zdravotná starostlivosť poskytovaná osobe pri náhlej zmene jej zdravotného stavu, ktorá bezprostredne ohrozuje jej život alebo niektorú zo základných životných funkcií. Bez rýchleho poskytnutia zdravotnej starostlivosti môže vážne ohroziť jej zdravie, spôsobuje jej náhlu a neznesiteľnú bolesť alebo spôsobuje náhle zmeny jej správania a konania, pod ktorých vplyvom bezprostredne ohrozuje seba alebo svoje okolie. Súčasťou neodkladnej starostlivosti je neodkladná preprava osoby do zdravotníckeho zariadenia, neodkladná preprava medzi zdravotníckymi zariadeniami. Neodkladnú zdravotnú starostlivosť vykonávajú prioritne poskytovatelia záchrannej zdravotnej služby - ambulancie záchrannej zdravotnej služby, ambulancie rýchlej zdravotnej pomoci, ambulancie vrtuľníkovej záchrannej zdravotnej služby.

Základné kroky poskytovania prvej predlekárskej pomoci sú:

- posúdenie ohrozenia života,
- posúdenie stavu vedomia,
- zabezpečenie životných funkcií,
- upokojenie a zabezpečenie lekárskej pomoci.

Prvá pomoc pri poruche životných funkcií:

- uloženie do vodorovnej polohy,
- vyčistenie priestoru úst a hltanu,
- umelé dýchanie,
- masáž srdca,
- kontrola výsledku.

5e). Evakuácia

V prípade mimoriadnej udalosti spojenej s únikom biologickej nebezpečnej látky sa nepredpokladá uskutočnenie evakuácie.

Ak podľa povahy hromadne prenosného ochorenia nebude nariadená karanténa, ale bude doporučený odsun časti osôb z oblasti ohrozenia, tento bude realizovaný za riadenia krízového štábu obce. O možnosti využitia súkromných osobných motorových vozidiel a vozidiel právnických osôb k preprave obyvateľstva bude rozhodnuté krízovým štábom obce podľa situácie. Na usmernenie odsunu určených osôb z priestoru ohrozenia a vykonanie kontroly je potrebné zabezpečiť vytvorenie výstupného miesta na hranici oblasti ohrozenia.

Využitie síl a prostriedkov

V prípade karantény resp. observácie budú okamžite použité sily a prostriedky objektov, pracovníkov orgánov a organizácií ako i obyvateľstvo v ohrozenom priestore. V druhom poradí v prípade potreby budú v prospech obcí použité jednotky civilnej ochrany pre potrebu územia.

Vyvedenie zvierat sa nevykonáva.

6e). Hygienická očista

Hygienická očista osôb je zameraná na obmedzenie pôsobenia alebo na odstránenie biologických nebezpečných látok z povrchu tela a člení sa na:

a) **čiastočnú,** ktorá zabezpečí obmedzenie pôsobenia nebezpečných látok na čo najmenšiu možnú mieru; vykonáva sa ihneď po kontaminácii dostupnými prostriedkami,
b) **úplnú**, ktorá zabezpečí odstránenie nebezpečných látok z povrchu tela; vopred sa plánuje a vykonáva sa v čo najkratšom čase po opustení kontaminovaného priestoru špeciálnymi jednotkami civilnej ochrany alebo v iných vhodných priestoroch.

Všeobecné zásady vykonávania čiastočnej hygienickej očisty

- umytie rúk, vyčistenie nechtov,
- vyčesanie vlasov,
- opätovné umytie rúk,
- poutieranie tváre, krku,
- vypláchnutie očí vlažnou vodou,
- vytretie ušných a nosných dierok,
- vykloktanie ústnej dutiny vodou,
- vyutieranie tváre čistou vreckovkou,
- umytie rúk.

Hygienická očista osôb

Hygienická očista sa vykoná dostupnými prostriedkami bežným omytím zasiahnutých častí tela s využitím vodovodov, hydrantov resp. iných zdrojov vody. Po ukrytí obyvateľstva v bytoch prípadne na pracoviskách sa vykoná v sociálnych zariadeniach budov. Kontaminovaný materiál odkladajú osoby pri vstupe do budov spravidla do nepriedušných obalov (igelitové vrecia, sáčky a pod.), ktoré sa ukladajú vo vhodných priestoroch.

V prípade potreby opustenia oblasti ohrozenia sa vykonáva hygienická očista na výstupných miestach, vo vopred určenom stacionárnom zariadení alebo stanici na vykonávanie hygienickej očisty.

7e). Príprava a informovanie obyvateľstva

Na základe § 17 zákona NR SR č.42/94 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov každá fyzická osoba má právo na včasné varovanie pred hroziacim nebezpečenstvom, na evakuáciu a ukrytie a na informácie o spôsobe ochrany, na bezprostrednú pomoc pri ohrození života, zdravia a majetku.

Občania majú právo na vytvorenie podmienok na zabezpečenie prípravy na civilnú ochranu, ktorej cieľom je umožniť získanie nevyhnutných vedomostí a zručností v sebaochrane a pomoci iným v núdzi.

Príprava občanov na sebaochranu a vzájomnú pomoc je neoddeliteľnou súčasťou systému prípravy na civilnú ochranu, ktoré sa vykonáva bezplatne a zahŕňa:

- prípravu jednotiek civilnej ochrany,
- prípravu občanov na sebaochranu a vzájomnú pomoc,
- poskytovanie prvej pomoci,
- opatrenia civilnej ochrany v prípade mimoriadnej udalosti.

Príprava na civilnú ochranu sa zabezpečuje v zmysle ustanovení Vyhlášky MV SR č.303/1996 Z. z. v znení neskorších predpisov na zabezpečenie prípravy na civilnú ochranu.

Hlavnými formami prípravy občanov na sebaochranu a vzájomnú pomoc sú:

- informačná a poradenská služba,
- programy a relácie vysielané v rozhlase,
- edičná a publikačná činnosť uskutočňovaná vydávaním odborných publikácií, brožúr, plagátov, letákov, článkov v obecných novinách,
- preventívno-výchovná a propagačná činnosť vykonávaná na podujatiach civilnej ochrany, ktorými sú cvičenia, výstavy a exkurzie,
- teoretické školenie a praktický výcvik organizované obcou na základe analýzy územia z hľadiska možného ohrozenia.

8e). Individuálna ochrana osôb

Individuálna ochrana osôb je súborom organizačných, materiálnych a technických opatrení, pripravovaných a vykonávaných s cieľom zabezpečenia dosiahnuteľnej ochrany obyvateľstva pri úniku alebo použití biologických nebezpečných látok.

Individuálna ochrana osôb sa zabezpečuje:

- improvizovanými prostriedkami,
- špeciálnymi prostriedkami individuálnej ochrany.

Improvizované prostriedky a špeciálne prostriedky individuálnej ochrany osôb sa používajú bez vyzvania ihneď po varovaní obyvateľstva po vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom biologickej nebezpečnej látky.

Ak nie sú špeciálne prostriedky individuálnej ochrany k dispozícii, je nevyhnutné použiť **prostriedky improvizovanej ochrany dýchacích ciest**, resp. povrchu tela.

Improvizované prostriedky individuálnej ochrany

Improvizované prostriedky sa zhotovujú na ochranu dýchacích ciest, očí a nekrytých častí tela z bežne dostupných materiálov, ktoré sú určené len na nevyhnutný čas pri evakuácii alebo na krátkodobý nevyhnutný pohyb v kontaminovanom priestore.

Základnými pomôckami k tomu sú:

- vrecko z plastickej hmoty,
- tkaniny zo sacieho a priedušného materiálu,
- pitná voda,
- zažívacia sóda,
- kyselina citrónová alebo stolný ocot.

9e). Zabezpečenie činnosti v objekte, v ktorom nemožno skončiť pracovnú činnosť

V pásmach ohrozenia pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom biologických nebezpečných látok sa môže nachádzať objekt, ktorý by nemohol okamžite skončiť pracovnú činnosť. Do uvedenej kategórie na ohrozenom území sú zaradené poľnohospodárske objekty s chovom hospodárskych zvierat, v ktorých je potrebné podľa možností zabezpečiť ochranu hospodárskych zvierat.

U takýchto objektov je treba zvážiť i ochranu zamestnancov vykonávajúcich kŕmenie, ošetrovanie a opatrenia na ochranu zvierat. K minimálnemu rozsahu ochranných prostriedkov pre uvedených zamestnancov a osoby patrí ochranné rúško na dýchacie cesty a ústa, gumené rukavice a čižmy a gumový oblek resp. zástera.

U určených zamestnancov tohto objektu je potrebné riešiť ich ochranu tiež dodržiavaním vhodných režimov. Režim práce, odpočinku a striedania pracovníkov na zmene určí vedúci objektu. Vo vzťahu k hospodárskym zvieratám je nevyhnutné čo najrýchlejšie vykonať ich ustajnenie.

10e). Ukrytie osôb

Pri mimoriadnej udalosti spojenej s únikom biologickej nebezpečnej látky je pravdepodobné nariadenie observácie s obmedzením vjazdu a výjazdu, zákazom vývozu materiálu z ohniska nákazy resp. karantény s uzatvorením postihnutého priestoru.

V rámci ich realizácie je pravdepodobné:

- vydanie zákazu voľného pohybu pre postihnuté obyvateľstvo, ktoré sa bude zdržiavať vo svojich obydliach,
- zákaz vstupu do priestoru vyhláseného miestnym rozhlasom,
- zákaz zhromažďovania sa osôb (kultúrne a športové podujatia, porady, schôdze, výstavy) z dôvodu obmedzenia možností rozširovania nákazy.

Zásady riešenia ukrytia v prípade úniku biologických nebezpečných látok

Včasné ukrytie ohrozených osôb (obyvateľstva) má význam pre ochranu pred prechádzajúcim oblakom biologickej nebezpečnej látky a zabezpečuje zníženie jej vydychovania. V prípade realizácie ukrytia toto riešiť na dobu nevyhnutnú v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne.

Všeobecne platí, že pomerne nezanedbateľnú ochranu voči biologickým prostriedkom v plynnej forme, aerosóle ako i prenášačom, poskytuje ochranu zatvorenie a čo najlepšie utesnenie dverí a okien v rôznych administratívnych, výrobných, hospodárskych a spoločenských budovách, vo vlastných domoch, bytoch obyvateľov, v školách a podobne. Najvhodnejšie sú najvyššie položené miestnosti na záveternej strane, s čo najnižším počtom otvorov. Tým sa zabráni vniknutiu biologických látok do vnútra budov a tak sa dosahuje podstatné zníženie koncentrácie vdychovaných biologických nebezpečných látok.

11e). Profylaxia

Profylaxia je súhrn preventívnych, ochranných a liečebných opatrení na zamedzenie vzniku ochorení osôb a zvierat. Plánuje a realizuje sa v súlade s nariadením vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení 300/2007 Z. z. a 82/2015 Z. z.

Poskytnutie špecifickej profylaxie zasiahnutým osobám zabezpečuje rýchla zdravotná pomoc. V nemocniciach sa poskytuje v rámci vykonávania neodkladnej zdravotnej starostlivosti.

- **špecifická profylaxia** - pri pôsobení biologických nebezpečných látok predstavuje zabezpečenie včasného podania liečiv v závislosti od typu ochorenia (očkovanie, antidotá, antivirotiká),
- **širokospektrálna profylaxia** - ak nie je k dispozícii proti danému vyvolávajúcemu mikroorganizmu kauzálna liečba, podáva sa na zvýšenie odolnosti organizmu.

6f). ÚLOHY NA MATERIÁLNO TECHNICKÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PRIJATÝCH OPATRENÍ

Prehľad materiálu využiteľného na záchranné práce v prípade vzniku mimoriadnej udalosti:

DRUH MATERIÁLU	NÁZOV	MNOŽSTVO

Finančné zabezpečenie realizácie opatrení

Obec zabezpečuje údržbu, opravy, kontroly, revízie a udržiavanie materiálu civilnej ochrany vlastnými zamestnancami a prostredníctvom okresného úradu.
Prípravu a informovanie obyvateľov obce vykonáva vlastnými zamestnancami

7g). METODIKA ČINNOSTI OBCE V PRÍPADE MIMORIADNEJ UDALOSTI

Ihneď

1.Prijať informáciu o MU

- čas a miesto vzniku MU
- druh, rozsah a následky MU

2. Posúdiť situáciu po vzniku MU

- rozsah a následky na zdravie a životy osôb
- rozsah materiálnych a finančných škôd
- celkové narušenie života na postihnutom území

Ďalej starosta a krízový štáb obce plnia tieto hlavné úlohy :

- Organizovať a zabezpečovať hlásnu a informačnú službu a varovanie ohrozeného obyvateľstva.
- Organizovať prieskum, získavať informácie o skutočnej situácii po vzniku MU a jej predpokladanom vývoji, ak to riešenie MU vyžaduje spohotoviť krízový štáb a jednotky CO obce.
- V prípade, že MU ohrozuje zdravie a životy obyvateľov, organizovať a riadiť ich ochranu podľa situácie (evakuáciu, ukrytie).
- V súčinnosti s odborom krízového riadenia okresného úradu, právnickou osobou alebo fyzickou osobou koordinovať činnosť pri riadení záchranných, lokalizačných a likvidačných prác (ďalej len ZP).
- Vyhlásiť mimoriadnu situáciu, režim života.

- Vydať príkaz starostu na vykonanie ZP.
- Zabezpečiť núdzové ubytovanie, núdzové zásobovanie osôb postihnutých následkami MU.
- Sledovať priebeh ZP, zhromažďovať podklady o škodách a nákladoch vzniknutých v súvislosti s MU.
- Spracúvať a podávať stanovené informácie.

8h). PREHĽAD MOŽNOSTÍ OHROZENIA, FÁZY VÝVOJA OCHORENÍ, INTENZITA ŠÍRENIA PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Ohrozenie prenosnou chorobou osôb alebo zvierat

Prenosné ochorenie je v zmysle § 2 ods. 1) písmeno k) zákona 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov choroba vyvolaná biologickým faktorom, ktorý je schopný vyvolať individuálnu alebo hromadnú infekciu, ochorenie alebo otravu u ľudí alebo zvierat.

Pandémia je rozsiahla epidémia z neurčitým časovým ohraničením a prakticky bez ohraničenia v mieste, pričom býva postihnuté veľké množstvo ľudí na rozsiahlom území.

Prehľad možností ochorenia

Pre proces šírenia nákazy sú charakteristické 3 základné podmienky:

1. prítomnosť pôvodcu nákazy,
2. uskutočnenie prenosu pôvodcu nákazy,
3. prítomnosť vnímavej osoby.

Fázy vývoja:

- inkubačný čas,
- prodromálne (začiatočné) príznaky,
- rozvinuté klinické príznaky,
- rekonvalescencia (uzdravovanie).

Po uplynutí inkubačného času dochádza následne k šíreniu infekčných ochorení. Intenzita šírenia ochorení závisí od:

- prítomnosti prenášačov (komáre, kliešte, drobné hlodavce, blchy...),
- typu vyvolávajúceho mikroorganizmu a jeho schopnosti šírenia sa, vyvolávania ochorení u ľudí a schopnosti prežívania vo vonkajšom prostredí,
- odolnosti ľudského organizmu voči danému ochoreniu,
- prítomnosti geneticky pozmenených mikroorganizmov.

Podľa stupňa intenzity môže ísť o:

- **sporadický výskyt** – prípady ochorenia sa vyskytujú ojedinele v čase i v mieste a medzi jednotlivými prípadmi ochorenia nie je známa epidemiologická súvislosť,
- **epidemický výskyt** – nahromadenie viacerých ochorení vyvolaných v pomerne krátkom čase naohraničenom území tým istým pôvodcom nákazy,
- **pandemický výskyt** – rozsiahla epidémia s neurčným časovým ohraničením a prakticky bez ohraničenia v miesta, pri čom býva postihnuté veľké množstvo ľudí na rozsiahlom území.

9i). ORGANIZÁCIA A RIADENIE REAKCIÍ NA VZNIK A ROZVOJ PRENOSNÉHO OCHORENIA

Harmonogram opatrení pre prípad ohrozenia obyvateľstva účinkami biologických prostriedkov:

1. indikácia podozrenia biologického ohrozenia,
2. zabezpečenie odberu a transportu vzoriek na rýchlu detekciu a diagnostiku za účelom zistenia prítomnosti biologických prostriedkov,
3. zvolanie krízového štábu obce,
4. zaistenie priestoru použitia biologických prostriedkov, ohraničenie ohniska nákazy,
5. varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb pred účinkami biologických prostriedkov, informovanie obyvateľstva o základoch prvej pomoci a vzájomnej pomoci pri styku s biologickými prostriedkami,
6. realizácia nešpecifických predbežných opatrení na zabránenie šírenia nákazy pred potvrdením pôvodcu nákazy:
   - nešpecifická (všeobecná) profylaxia,
   - profylaktická (ochranná) dezinfekcia,
   - ochranná dezinsekcia(článkonožcov),
   - ochranná deratizácia,
7. vykonávanie zdravotníckeho dozoru, príprava a realizácia opatrení pre karanténu alebo izoláciu podozrivých z nákazy,
8. zabezpečenie lekárskej starostlivosti pre osoby, ktoré pravdepodobne prišli do kontaktu s pôvodcom predpokladanej nákazy,
9. realizácia špecifických opatrení po určení pôvodcu nákazy:

očkovanie, príp. preočkovanie nasadených síl a prostriedkov a v niektorých prípadoch aj postihnutého obyvateľstva,

   - hygienická očista osôb,
   - veterinárna očista zvierat,
   - dezinfekcia,
   - dezinsekcia,
   - deratizácia,

10. zabezpečenie monitorovania biologickej situácie,
11. vyhlásenie karantény a určenie režimu činnosti a ochrany:
   - intenzívny zdravotný dozor,
   - observácia,
   - karanténa,
12. uzavretie priestoru karantény a vytvorenie vstupných miest,
13. zabezpečovanie špecifickej profylaxie,
14. transport chorých zvierat a zvierat podozrivých z nákazy do určených veterinárnych zariadení,
15. zabezpečenie dezinfekcie, dezinsekcie a deratizácie a odstránenie zdroja nákazy,
16. zabezpečenie likvidácie infikovaného materiálu,
17. pochovávanie osôb,
18. likvidácia uhynutých zvierat a biologického materiálu,
19. odvolávanie opatrení vyplývajúcich z určeného režimu činnosti a ochrany.

Intenzívny zdravotnícky dozor - smeruje k aktívnemu vyhľadávaniu infekčne chorých, so zameraním na vykonávanie špeciálnych zdravotníckych vyšetrení s následnou izoláciou a hospitalizáciou zistených alebo z infekčného ochorenia podozrivých osôb. Toto opatrenie sa

organizuje v prípadoch, keď chorí nie sú zdrojom nákazy (u väčšiny nákaz prenosných zo zvierat na človeka).

Observácia - zavádza sa pri vzniku epidemických ohnísk alebo pri podozrení na ochorenie veľmi nebezpečnými infekciami. Je súborom opatrení, ktoré zahŕňajú intenzívny zdravotnícky a veterinárny dozor, doplnených organizačnými opatreniami, zameraných na lokalizáciu a likvidáciu infekčných ochorení v epidemickom ohnisku:

- obmedzenie vjazdu, výjazdu a prejazdu,
- zákaz vyvážania materiálu bez predchádzajúcej dezinfekcie (prípadne dezinsekcie a deratizácie) so súhlasom lekára a veterinára,
- obmedzenie kontaktu s iným nepostihnutým obyvateľstvom,
- uskutočňovanie špeciálnych zdravotníckych a veterinárnych opatrení.
- Ide o priestor v okolí karantény cca 10-20 km, kde sa prísne sleduje epidemiologická situácia.

Karanténa - režim sa zvádza pri mimoriadne nebezpečných nákazách, ako sú napr. mor, cholera, SLAK a pod. Je súhrnom protiepidemických a protiepizootických opatrení, ktorých účelom je úplne izolovať ohrozený priestor a likvidovať v ňom zdroj nákazy. Pri vyhlásení karantény sa zachovávajú všetky observačné oparenia a doplňujú sa ďalšími. **Organizuje sa predovšetkým:**

- prísne uzavretie a stráženie priestoru,
- zákaz výjazdu z priestoru nákazy,
- zákaz zhromažďovania občanov,
- rozdelenie obyvateľov podľa závažnosti onemocnenia,
- zásobovanie obyvateľstva len cez vymedzené kontaktné miesto,
- kontrola dodržiavania protiepidemických a režimových opatrení,
- kontrola vykonávania všetkých stanovených karanténnych opatrení,
- zdravotnícka osveta zameraná na zistené ochorenie tak, aby občania v tomto priestore pochopili zmysel a význam protiepidemických a protiepizootických opatrení.

Karanténa sa vyhlasuje vyhláškou, ktorá musí obsahovať základné údaje o situácii, poučením a príkazmi pre obyvateľstvo.

Dĺžka trvania režimových opatrení pri observácii a karanténe je určená dobou, po ktorú trvá nebezpečenstvo prenosu a vzniku ďalších infekčných ochorení osôb a zvierat v priestore nákazy s pripočítaním maximálnej inkubačnej doby konkrétneho druhu nákazy. Režimové organizačné opatrenia sa odvolávajú po uplynutí tejto doby.

Vstup do ohrozeného priestoru za účelom vykonávania odborných a zabezpečovacích činností môžu vykonávať len predurčení špecialisti s primeranou ochranou, jednotky HaZZ, civilnej ochrany, ozbrojené sily SR, policajný zbor.

10j). RIADENIE A LIKVIDÁCIA NÁSLEDKOV PRENOSNÉHO OCHORENIA VRÁTANE DEZINFEKCIE, DEZINSEKCIE A DERATIZÁCIE A URČENIA PRIESTOROV NA HROMADNÉ POCHOVÁVANIE ZOMRETÝCH OSÔB A NA NEŠKODNÉ ODSTRAŇOVANIE UHYNUTÝCH A USMRTENÝCH HOSPODÁRSKYCH ZVIERAT

Organizácia likvidácie následkov použitia biologických nebezpečných látok spočíva v plánovaní a realizovaní nasledovných úloh a činností:

a)	**zaistenie priestoru použitia biologických nebezpečných látok, ohraničenie ohniska nákazy a monitorovanie vývoja možného ohrozenia z ohniska nákazy**	
	Zodpovedá:	príslušný RÚVZ v súčinnosti s poriadkovými jednotkami polície, odborná jednotka

		civilnej ochrany pre potreby územia
b)	**odber, transport, doručovanie vzoriek materiálu na rýchlu detekciu a diagnostiku**	
	Zodpovedá:	príslušný RÚVZ v súčinnosti s poriadkovými jednotkami polície, odborná jednotka civilnej ochrany biologického prieskumu pre potreby územia
c)	vykonávanie hygienickej očisty, dezinfekcie, dezinsekcie a deratizácie	
	Zodpovedá:	jednotky na obsluhu a činnosť zariadení CO pre potrebu územia na vykonávanie hyg. očisty, dezaktivácie a špeciálnej očisty, podľa potreby a možností špeciálne jednotky ozbrojených síl SR v pôsobnosti MO SR
d)	**transport chorých a podozrivých z nákazy do určených zdravotníckych zariadení**	
	Zodpovedá:	po vykonaní hygienickej a špeciálnej očisty zasiahnutých a ranených - záchranná zdravotná dopravná služba príslušného územia
e)	**vykonávanie zdravotníckeho dozoru, príprava a realizácia opatrení pre karanténu alebo izoláciu podozrivých z nákazy**	
	Zodpovedá:	príslušný regionálny úrad verejného zdravotníctva
f)	**transport chorých a podozrivých zvierat do určených veterinárnych zariadení**	
	Zodpovedá:	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR stanoví podrobnosti
g)	**pochovávanie osôb, likvidácia uhynutých zvierat a biologického materiálu**	
	Zodpovedá:	obec v súlade s legislatívou
h)	**varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb pred účinkami biologických nebezpečných látok , informovanie obyvateľstva o základoch prvej pomoci a vzájomnej pomoci**	
	Zodpovedá:	informačný systém civilnej ochrany v súčinnosti s príslušným RÚVZ

DEZINFEKCIA

Dezinfekcia je proces, pri ktorom sa rôznymi metódami ničia choroboplodné zárodky (mikroorganizmy).

Metódy dezinfekcie:

- Chemická dezinfekcia - pôsobenie chemických látok,
- Fyzikálna dezinfekcia - pôsobenie tepla alebo žiarenia,
- Kombinovaná dezinfekcia - kombinácia chemickej a fyzikálnej dezinfekcie.

Cieľ dezinfekcie:

- Ničí na predmetoch, prostrediach a živých tvoroch mikróby, ktoré by mohli spôsobiť ochorenie jedincov.
- Vyšší stupeň dezinfekcie je sterilizácia, ktorá vedie k zničeniu rozmnožovania schopných organizmov a vírusov, húb na predmetoch a produktoch.

Použitie dezinfekcie:

- v potravinárskych, poľnohospodárskych objektoch živočíšnej výroby, v zdravotníckych a stravovacích prevádzkach,
- dezinfekcia bytov po zosnulých,
- dezinfekcia sociálnych zariadení, sauny, bazény, policajné, väzenské cely, verejné dopravné prostriedky,
- pivnice a suterény po zatopení,
- povaly a strešné priestory pred a po odstránení holubieho trusu,
- ďalšie špeciálne dezinfekcie, vrátane zásahov proti rôznym druhom plesní a húb.

MESTO BREZNO
PROTIBIOLOGICKÉ OPATRENIA

Dezinsekcia

Dezinsekcia je súbor opatrení zaoberajúci sa likvidáciou obťažujúceho, alebo škodlivého hmyzu. Metódy aplikovania dezinsekcie sú chemické, biologické, fyzikálne. Dezinsekcia si vyžaduje systematický postup, aby sa zamedzilo opätovnému výskytu hmyzu.

Spôsoby aplikácie dezinsekcie:

- ukladaním pevných nástrah,
- náterom alebo použitím gélových prípravkov,
- použitím požerovín,
- použitím plynov a pár,
- postrekom formou postrekovačov (aerosólových, ULV s veľmi malými kvapkami, klasických),
- špeciálnych prúdových postrekovačov a ULV prístrojom v jednom.

Deratizácia

Deratizácia je systém regulácie škodlivých hlodavcov, ktorý sa vykonáva v súlade s prostredím a populačnou dynamikou hlodavcov.

Cieľ deratizácie:

- Ochrana ľudského zdravia pred infekčnými ochoreniami (salmonela, toxoplazmóza, Weilova žltačka, atď.),
- Zabránenie hospodárskych strát (poškodenie elektrických káblov, požieraniu potravín, poškodzovanie obalov atď.),
- Zabránenie vážneho znečisťovania prostredia.

Za týmto účelom sa využívajú rôzne metódy a prostriedky s cieľom udržať populáciu škodlivých hlodavcov na nižšej úrovni. V súlade s biologickou aktivitou hlodavcov sa doporučuje vykonávať deratizačné zásahy minimálne dvakrát ročne v obdobiach jar a jeseň. Systematickým postupom pri deratizácii sa dá zabrániť ich premnoženiu, prípadne ich úplne zlikvidovať.

Pochovávanie osôb a uhynutých zvierat

Vytypované priestory pre pochovávanie väčšieho počtu osôb pre mesto Brezno sú Pohrebisko cintorín mesta Brezno.

Vytypované priestory pre pochovávanie väčšieho počtu zvierat pre mesto Brezno sú ..... .